

ใหม่ล่าสุด!! อพิดตฺรบถวณตาม
พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติมล่าสุด

ป.วิแพ่ง

พร้อมหัวข้อเรื่อง
ทุกมาตรา

สะดวก! ด้วย
หัวข้อเรื่อง
ทุกมาตรา

ฉบับสมบูรณ์

มาตรา ๑-๓๖๗

รวบรวมโดย : บุณร้อม เทียมจันทร์ อดีตอธิบดีอัยการฯ
ศรัณญา วิชชาธรรม ทนายความชั้น ๑ น.บ.,น.บ.ท.,น.ม.

ประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่ง พร้อมหัวข้อเรื่องทุกมาตรา ฉบับสมบูรณ์

รวบรวมโดย

บุญร่วม เทียมจันทร์

อดีตอธิบดีอัยการฯ

ศรัญญา วิชาธรรม

ทนายความชั้น ๑ น.บ.,น.บ.ท.,น.ม.

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง พร้อมหัวข้อเรื่องทุกมาตรา ฉบับสมบูรณ์

รวบรวมโดย บุญร่วม เทียมจันทร์, ศรัณยู วิชาธรรม

ISBN 978-616-381-324-4

ราคา 249 บาท

จัดทำโดย บริษัท อินส์ปัล จำกัด

สำนักพิมพ์ THE LAW GROUP

379/13 เอกมัยคอมเพล็กซ์ ถนนสุขุมวิท 63

แขวงคลองตันเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

โทร. 08-4875-5868, 08-9200-1303

E-mail : dp_publish@hotmail.com

www.inspal.co.th

จัดจำหน่ายโดย บริษัท ซีอีเอดยูเคชั่น จำกัด (มหาชน)

เลขที่ 1858/87-90 ถนนเทพรัตน แขวงบางนาใต้

เขตบางนา กรุงเทพฯ 10260

โทร. 0-2826-8000 โทรสาร 0-2826-8999

www.se-ed.com

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

ห้ามคัดลอก ลอกเลียน ทำซ้ำ ทำสำเนา ไม่ว่าส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของหนังสือนี้
หรือนำไปเผยแพร่ในช่องทางต่างๆ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากทางบริษัทเป็นลายลักษณ์อักษร

โลโก้ เครื่องหมายการค้า ชื่อของสินค้าและบริการที่อ้างถึง เป็นของบริษัทนั้นๆ

คำนำ

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ได้รวบรวมขึ้นอย่างถูกต้อง ตัวอักษรอ่านง่าย ชัดเจน จัดรูปแบบที่สวยงาม สะดวกต่อการอ่านเป็นอย่างยิ่ง

นอกจากนี้ ข้าพเจ้าผู้รวบรวมยังได้สรุปหัวข้อเรื่องในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งไว้ทุกมาตรา เพื่อความสะดวกในการศึกษา การจดจำ และการค้นคว้า เหมาะสำหรับนิสิต นักศึกษา ครู อาจารย์ ทนายความ ตำรวจ ทหาร ผู้พิพากษา อัยการ ผู้ที่จะสอบเข้าหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และในองค์กรต่างๆ รวมถึงประชาชนทั่วไป

อนึ่ง ได้แก้ไขเพิ่มเติมตาม พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓๒) พ.ศ. ๒๕๖๓ และ พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ ด้วยแล้ว อีกทั้งได้เพิ่มกฎหมายสำคัญที่เกี่ยวข้อง คือ พ.ร.บ. วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค และ พ.ร.บ. การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท อีกด้วย

ขอให้ท่านที่ได้อ่านหนังสือเล่มนี้ จงประสบความสำเร็จในสิ่งที่ตั้งตามปรารถนาทุกประการ

ด้วยความปรารถนาดี

บุญร่วม เทียมจันทร์

ศรัณญา วิชชาธรรม

สารบัญ

	มาตรา	หน้า
พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง พุทธศักราช ๒๔๗๗	๑-๖	๑๒
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง		๒๐
ภาค ๑ บททั่วไป		๒๐
ลักษณะ ๑ บทวิเคราะห้ศัพท์	๑	๒๐
ลักษณะ ๒ ศาล		๒๓
หมวด ๑ เขตอำนาจศาล	๒-๑๐	๒๓
หมวด ๒ การคัดค้านผู้พิพากษา	๑๑-๑๔	๓๒
หมวด ๓ อำนาจและหน้าที่ของศาล	๑๕-๓๔/๑	๓๖
หมวด ๔ การนั่งพิจารณา	๓๕-๔๕	๕๔
หมวด ๕ รายงานและสำนวนความ	๔๖-๕๔	๖๒
ลักษณะ ๓ คู่ความ	๕๕-๖๖	๗๐
ลักษณะ ๔ การยื่นและส่งคำคู่ความและเอกสาร	๖๗-๘๓ ยัญฐิ	๗๘
ลักษณะ ๕ พยานหลักฐาน		๙๖
หมวด ๑ หลักทั่วไป	๘๔-๑๐๕	๙๖
หมวด ๒ ว่าด้วยการมาศาลของพยานและการซักถามพยาน	๑๐๖-๑๒๑	๑๑๘
หมวด ๓ การนำพยานเอกสารมาสืบ	๑๒๒-๑๒๗ ทวิ	๑๓๒
หมวด ๔ การตรวจและการแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญโดยศาล	๑๒๘-๑๓๐	๑๓๙

	มาตรา	หน้า
ลักษณะ ๖ คำพิพากษาและคำสั่ง		๑๔๓
หมวด ๑ หลักทั่วไปว่าด้วยการชี้ขาดตัดสินคดี	๑๓๑-๑๓๙	๑๔๓
หมวด ๒ ข้อความและผลแห่งคำพิพากษา และคำสั่ง	๑๔๐-๑๔๘	๑๔๘
หมวด ๓ ค่าฤชาธรรมเนียม		๑๕๙
ส่วนที่ ๑ การกำหนดและการชำระ ค่าฤชาธรรมเนียม และการยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล	๑๔๙-๑๖๐	๑๕๙
ส่วนที่ ๒ ความรับผิดชอบที่สุด ในค่าฤชาธรรมเนียม	๑๖๑-๑๖๙/๓	๑๗๑
 ภาค ๒ วิธีพิจารณาในศาลชั้นต้น		๑๗๙
ลักษณะ ๑ วิธีพิจารณาสามัญในศาลชั้นต้น	๑๗๐-๑๘๘	๑๗๙
ลักษณะ ๒ วิธีพิจารณาวิสามัญในศาลชั้นต้น		๑๙๓
หมวด ๑ วิธีพิจารณาคดีมีโนสาร	๑๘๙-๑๙๖	๑๙๓
หมวด ๒ การพิจารณาโดยขาดนัด		๒๐๔
ส่วนที่ ๑ การขาดนัดยื่นคำให้การ	๑๙๗-๑๙๙ น	๒๐๔
ส่วนที่ ๒ การขาดนัดพิจารณา	๒๐๐-๒๐๙	๒๑๒
หมวด ๓ อนุญาตไต่ดูผลการ	๒๑๐-๒๒๒	๒๑๘
หมวด ๔ การดำเนินคดีแบบกลุ่ม		๒๒๕
ส่วนที่ ๑ บททั่วไป	๒๒๒/๑-๒๒๒/๗	๒๒๕
ส่วนที่ ๒ การขออนุญาตให้ดำเนินคดีแบบกลุ่ม	๒๒๒/๘-๒๒๒/๑๓	๒๓๑
ส่วนที่ ๓ การพิจารณาคดีแบบกลุ่ม	๒๒๒/๑๔-๒๒๒/๓๔	๒๓๕
ส่วนที่ ๔ คำพิพากษาและการบังคับคดี	๒๒๒/๓๕-๒๒๒/๔๔	๒๕๕
ส่วนที่ ๕ อุทธรณ์และฎีกา	๒๒๒/๔๕-๒๒๒/๔๘	๒๖๓
ส่วนที่ ๖ ค่าธรรมเนียม	๒๒๒/๔๙	๒๖๕

	มาตรา	หน้า
ภาค ๓ อุทธรณ์และฎีกา		๒๖๖
ลักษณะ ๑ อุทธรณ์	๒๒๓-๒๔๖	๒๖๖
ลักษณะ ๒ ฎีกา	๒๔๗-๒๕๒	๒๘๔

ภาค ๔ วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษา		
และการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง		๒๘๘
ลักษณะ ๑ วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษา		๒๘๘
หมวด ๑ หลักทั่วไป	๒๕๓-๒๖๕	๒๘๘
หมวด ๒ คำขอในเหตุฉุกเฉิน	๒๖๖-๒๗๐	๓๐๕
ลักษณะ ๒ การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง		๓๐๘
หมวด ๑ หลักทั่วไป		๓๐๘
ส่วนที่ ๑ ศาลที่มีอำนาจในการบังคับคดี	๒๗๑	๓๐๘
ส่วนที่ ๒ คำบังคับ	๒๗๒-๒๗๓	๓๑๐
ส่วนที่ ๓ การขอบังคับคดี	๒๗๔-๒๗๕	๓๑๒
ส่วนที่ ๔ การพิจารณาคำขอบังคับคดี	๒๗๖	๓๑๕
ส่วนที่ ๕ การขอให้ศาลได้สวนเกี่ยวกับ กิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ ตามคำพิพากษา	๒๗๗	๓๑๗
ส่วนที่ ๖ อำนาจทั่วไปของเจ้าพนักงาน บังคับคดี	๒๗๘-๒๘๖	๓๑๘
ส่วนที่ ๗ ผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดี	๒๘๗-๒๘๘	๓๒๗
ส่วนที่ ๘ การงดการบังคับคดี	๒๘๙-๒๙๑	๓๒๘
ส่วนที่ ๙ การถอนการบังคับคดี	๒๙๒-๒๙๔	๓๓๒
ส่วนที่ ๑๐ การเพิกถอนหรือแก้ไข การบังคับคดีที่ผิดระเบียบ	๒๙๕	๓๓๔

	มาตรา	หน้า
หมวด ๒ การบังคับคดีในกรณีที่เป็นหนี้เงิน		๓๓๘
ส่วนที่ ๑ อำนาจของเจ้าพนักงานบังคับคดี	๒๙๖-๓๐๐	๓๓๘
ส่วนที่ ๒ ทรัพย์สินที่ไม่อยู่ในความรับผิดชอบ		
แห่งการบังคับคดี	๓๐๑-๓๐๒	๓๔๖
ส่วนที่ ๓ การยึดทรัพย์สิน	๓๐๓-๓๑๕	๓๕๐
ส่วนที่ ๔ การอายัดสิทธิเรียกร้อง	๓๑๖-๓๒๐	๓๖๐
ส่วนที่ ๕ การขอให้ศาลบังคับบุคคลภายนอก		
ชำระหนี้ตามสิทธิเรียกร้อง	๓๒๑	๓๖๔
ส่วนที่ ๖ สิทธิของบุคคลภายนอก		
และผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับ		
ทรัพย์สินที่ถูกบังคับคดี	๓๒๒-๓๒๕	๓๖๕
ส่วนที่ ๗ การขอเฉลี่ยและการเข้า		
ดำเนินการบังคับคดีต่อไป	๓๒๖-๓๓๐	๓๗๓
ส่วนที่ ๘ การขายหรือจำหน่าย	๓๓๑-๓๓๕	๓๗๙
ส่วนที่ ๙ การตั้งผู้จัดการอสังหาริมทรัพย์		
หรือการประกอบกิจการแทน		
การขายหรือจำหน่าย	๓๓๖	๓๘๖
ส่วนที่ ๑๐ การทำบัญชีส่วนเฉลี่ย	๓๓๗-๓๔๔	๓๘๗
ส่วนที่ ๑๑ เงินค้ำจ่าย	๓๔๕	๓๙๔
หมวด ๓ การบังคับคดีในกรณีที่ให้ส่งคืน		
หรือส่งมอบทรัพย์สินเฉพาะสิ่ง	๓๔๖-๓๔๙	๓๙๕
หมวด ๔ การบังคับคดีในกรณีที่ให้ขับไล่	๓๕๐	๓๙๘
ส่วนที่ ๑ การบังคับคดีในกรณีที่ลูกหนี้		
ตามคำพิพากษาต้องออกไปจาก		
อสังหาริมทรัพย์ ที่อยู่อาศัย		
หรือทรัพย์สินที่ครอบครอง	๓๕๑-๓๕๔	๓๙๙

	มาตรา	หน้า
ส่วนที่ ๒ การบังคับคดีในกรณีที่ถูกหนี ตามคำพิพากษา ต้องรื้อถอน สิ่งปลูกสร้าง ไม้ยืนต้น ไม้ล้มลุก หรือรั้วชาติ หรือขนย้ายทรัพย์สิน ออกไปจากอสังหาริมทรัพย์ ที่อยู่อาศัย หรือทรัพย์สินที่ครอบครอง	๓๕๕	๔๐๓
หมวด ๕ การบังคับคดีในกรณีที่ทำให้กระทำการ หรืองดเว้นกระทำการ	๓๕๖	๔๐๕
ส่วนที่ ๑ การบังคับคดีในกรณี ที่ทำให้กระทำการ	๓๕๗-๓๕๘	๔๐๖
ส่วนที่ ๒ การบังคับคดีในกรณี ที่ให้งดเว้นกระทำการ	๓๕๙	๔๐๘
หมวด ๖ การบังคับคดีในกรณีที่ได้มา ซึ่งทรัพย์สินที่มีทะเบียน	๓๖๐	๔๐๙
หมวด ๗ การบังคับคดีในกรณีที่ยขอให้ศาล สั่งจับกุมและกักขังลูกหนี้นี้ ตามคำพิพากษา	๓๖๑-๓๖๕	๔๑๐
หมวด ๘ การบังคับคดีในกรณีที่มีการประกันในศาล	๓๖๖-๓๖๗	๔๑๓

ตารางกฎกระทรวง และประกาศกระทรวง

ตาราง ๑ ค่าธรรมเนียมศาล (ค่าขึ้นศาล)	๔๑๖
ตาราง ๒ ค่าธรรมเนียมศาล (ค่าธรรมเนียมอื่นๆ)	๔๑๙
ตาราง ๓ ค่าสืบพยานหลักฐานนอกศาล	๔๒๐
ตาราง ๔ ค่าป่วยการ ค่าพาหนะ และค่าเช่าที่พักของพยาน กับคำร้องวัดทำแผนที่	๔๒๑

	มาตรา	หน้า
ตาราง ๕ ค่าธรรมเนียมเจ้าพนักงานบังคับคดี		๔๒๒
ตาราง ๖ ค่าทนายความ		๔๒๓
ตาราง ๗ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี		๔๒๔
แบบฟอร์มคำฟ้องด้วยวาจา		
คดีมีโน้ตสาเร่ หรือคดีไม่มีข้อยุ่งยาก		๔๒๕
รวมพระราชบัญญัติและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง		
เกี่ยวกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง		๔๓๒
พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค		
พ.ศ. ๒๕๕๑	๑-๖	๔๔๒
หมวด ๑ บททั่วไป	๗-๑๖	๔๔๗
หมวด ๒ วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคในศาลชั้นต้น		๔๕๑
ส่วนที่ ๑ การฟ้องคดี	๑๗-๒๑	๔๕๑
ส่วนที่ ๒ การพิจารณาคดี	๒๒-๓๗	๔๕๕
ส่วนที่ ๓ คำพิพากษา		
และคำสั่งชี้ขาดตัดสินคดี	๓๘-๔๔	๔๖๑
หมวด ๓ อุทธรณ์	๔๕-๕๐	๔๖๗
หมวด ๔ ฎีกา	๕๑-๕๕	๔๖๙
หมวด ๕ วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษา	๕๖-๖๓	๔๗๐
หมวด ๖ การบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง	๖๔-๖๕	๔๗๕
บทเฉพาะกาล	๖๖	๔๗๖
พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค		
ที่มีการแก้ไข ยกเลิก และเพิ่มเติม		๔๗๘

	มาตรา	หน้า
พระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท		
พ.ศ. ๒๕๖๒	๑-๘	๔๘๒
หมวด ๑ ผู้ไกล่เกลี่ย	๙-๑๙	๔๘๓
หมวด ๒ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางแพ่ง		๔๙๓
ส่วนที่ ๑ กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางแพ่ง	๒๐-๓๑	๔๙๓
ส่วนที่ ๒ การบังคับตามข้อตกลงระงับข้อพิพาท	๓๒-๓๔	๔๙๙
หมวด ๓ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา	๓๕-๓๘	๕๐๑
หมวด ๔ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาในชั้นการสอบสวน		๕๐๔
ส่วนที่ ๑ บททั่วไป	๓๙-๔๓	๕๐๔
ส่วนที่ ๒ ผู้ไกล่เกลี่ย	๔๔-๔๙	๕๐๘
ส่วนที่ ๓ กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาในชั้นการสอบสวน	๕๐-๕๓	๕๑๐
ส่วนที่ ๔ การยุติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาในชั้นการสอบสวน	๕๔-๖๓	๕๑๓
ส่วนที่ ๕ ผลการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาในชั้นการสอบสวน	๖๔-๖๗	๕๑๖
หมวด ๕ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชน	๖๘-๗๐	๕๑๗
หมวด ๖ บทกำหนดโทษ	๗๑-๗๒	๕๑๙
บัญชีท้ายพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒		๕๒๐

พระราชบัญญัติ
ให้ใช้ประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความแพ่ง
พุทธศักราช ๒๔๗๗
(แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๘)

พระราชบัญญัติ
ให้ใช้ประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความแพ่ง
พุทธศักราช ๒๔๗๗

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

อนุวัฒนจาตุรนต์

อาทิตย์ทิพอาภา

เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ ณ วันที่ ๑๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรที่จะยกเลิกบรรดา กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งต่างๆ ที่ใช้อยู่ ณ บัดนี้ และให้ใช้ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งแทน

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติให้ใช้ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง พุทธศักราช ๒๔๗๗”

***มาตรา ๒** ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ตาม ที่ได้ตราไว้ต่อท้ายพระราชบัญญัตินี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘ เป็นต้นไป

บทบัญญัติในประมวลกฎหมายนี้ให้ใช้ในศาลทั่วไปตลอด ราชอาณาจักร ยกเว้นแต่ในศาลพิเศษที่มีข้อบังคับสำหรับศาลนั้น และ ถ้ามีกฎหมายให้ใช้ธรรมเนียมประเพณีหรือกฎหมายทางศาสนาใน ศาลใด ให้ศาลนั้นยกธรรมเนียมประเพณีหรือกฎหมายนั้นๆ มาใช้แทน บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ เว้นแต่คู่ความจะได้ตกลงกันไว้ ให้ใช้ประมวลกฎหมายนี้

*มาตรา ๒ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ หน้า ๗๒๓ วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๔๗๘

บทบัญญัติในประมวลกฎหมายนี้ ให้ใช้บังคับแก่คดีความ ทั้งปวงซึ่งค้างชำระอยู่ในศาล เมื่อวันใช้ประมวลกฎหมายนี้ หรือที่ได้ ยื่นต่อศาลภายหลังวันนั้น ไม่ว่ามูลคดีจะเกิดขึ้นก่อนหรือหลังวันใช้ นั้น

มาตรา ๔ ตั้งแต่วันใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง นี้สืบไป ให้ยกเลิกบรรดากฎหมาย กฎและข้อบังคับอื่นๆ ในส่วนที่มี บัญญัติไว้แล้วในประมวลกฎหมายนี้ หรือซึ่งแย้งกับบทแห่งประมวล กฎหมายนี้

***มาตรา ๕** ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมีอำนาจออก กฎกระทรวง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในเรื่อง ต่อไปนี้

(๑) จัดวางระเบียบทางธุรการในเรื่องเจ้าพนักงานบังคับคดี รวมทั้งการกำหนดค่าธรรมเนียมนอกจากที่ระบุไว้ในตาราง ๕ ท้าย ประมวลกฎหมายนี้ ตลอดจนการชดใช้ค่าใช้จ่ายให้บุคคลเหล่านั้น

(๒) จัดวางระเบียบทางธุรการในเรื่องการยึดและอายัด และการ จำหน่ายทรัพย์สินเป็นตัวแทนโดยวิธีขายทอดตลาดหรือโดยวิธีอื่น และ ในเรื่องวิธีการบังคับคดีทางอื่นๆ ที่เจ้าพนักงานบังคับคดีจะพึงปฏิบัติ

*มาตรา ๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

*มาตรา ๖ ให้ประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของ คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมมีอำนาจออกข้อบังคับตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในเรื่องต่อไปนี้

(๑) การแต่งตั้ง การระงับ และการสาบานของล่าม ผู้แปล และผู้เชี่ยวชาญการกำหนดจำนวนค่าป่วยการ และการชดใช้ค่าใช้จ่าย ให้บุคคลเหล่านั้น

** (๑/๑) การกำหนดจำนวนค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง และ ค่าเช่าที่พัก ของพยานที่ศาลเรียกมา

(๒) จัดวางระเบียบทางธุรการในเรื่องเจ้าพนักงานศาล รวมทั้ง การกำหนดค่าธรรมเนียมนอกจากที่ระบุไว้ในตาราง ๕ ท้ายประมวล กฎหมายนี้ ตลอดจนการชดใช้ค่าใช้จ่ายให้บุคคลเหล่านั้น

(๓) จัดวางระเบียบทางธุรการในเรื่องการเก็บรักษาและการ ทำลายสารบบความ สารบบคำพิพากษา สมุดคำพิพากษา และสารบบ อื่นๆ ของศาล ตลอดจนสำนวนความทั้งหลาย

*มาตรา ๖ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓

**มาตรา ๖ (๑/๑) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘

(๔) จัดวางระเบียบทางธุรการในเรื่องการยื่นเอกสารต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ของศาล เพื่อยื่นต่อศาลหรือเพื่อส่งให้แก่คู่ความหรือบุคคลผู้ใดผู้หนึ่ง และในเรื่องการขอร้องด้วยวาจาเพื่อให้ศาลพิจารณาและชี้ขาดตัดสินคดีนั้นเสีย

(๕) จัดวางระเบียบทางธุรการในเรื่องที่คู่ความฝ่ายหนึ่งจะส่งต้นฉบับเอกสารไปยังอีกฝ่ายหนึ่ง

ข้อบังคับนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓ กำหนดว่า “มาตรา ๕ บรรดากฎกระทรวงซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง พุทธศักราช ๒๔๗๗ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไป โดยอนุโลม เพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง พุทธศักราช ๒๔๗๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัตินี้จนกว่าจะมีกฎกระทรวงหรือข้อบังคับที่ตราขึ้นใหม่ใช้บังคับแทน”

ประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่ง

พร้อมหัวข้อเรื่อง
ทุกมาตรา

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

ภาค ๑ บททั่วไป

ลักษณะ ๑ บทวิเคราะห์ศัพท์

(มาตรา ๑ คำนิยาม)

มาตรา ๑ ในประมวลกฎหมายนี้ ถ้าข้อความมิได้แสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น

(๑) “ศาล” หมายความว่า ศาลยุติธรรมหรือผู้พิพากษาที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่ง

(๒) “คดี” หมายความว่า กระบวนพิจารณานับตั้งแต่เสนอคำฟ้องต่อศาลเพื่อขอให้รับรอง คู่ครอง บังคับตาม หรือเพื่อการใช้ซึ่งสิทธิหรือหน้าที่

(๓) “คำฟ้อง” หมายความว่า กระบวนพิจารณาใดๆ ที่โจทก์ได้เสนอข้อหาต่อศาล ไม่ว่าจะได้เสนอด้วยวาจาหรือทำเป็นหนังสือ ไม่ว่าจะได้เสนอต่อศาลชั้นต้น หรือชั้นอุทธรณ์ หรือฎีกา ไม่ว่าจะได้

เสนอในขณะที่เริ่มคดีโดยคำฟ้องหรือคำร้องขอ หรือเสนอในภายหลัง โดยคำฟ้องเพิ่มเติม หรือแก้ไข หรือฟ้องแย้ง หรือโดยสอดเข้ามา ในคดี ไม่ว่าด้วยสมัครใจ หรือถูกบังคับ หรือโดยมีคำขอให้พิจารณา ใหม่

(๔) “**คำให้การ**” หมายความว่า กระบวนพิจารณาใดๆ ซึ่งคู่ความ ฝ่ายหนึ่งยกข้อต่อสู้เป็นข้อแก้คำฟ้อง ตามที่บัญญัติไว้ในประมวล กฎหมายนี้ นอกจากคำแถลงการณ์

(๕) “**คำคู่ความ**” หมายความว่า บรรดาคำฟ้อง คำให้การ หรือ คำร้องทั้งหลายที่ยื่นต่อศาลเพื่อตั้งประเด็นระหว่างคู่ความ

(๖) “**คำแถลงการณ์**” หมายความว่า คำแถลงด้วยวาจา หรือ เป็นหนังสือ ซึ่งคู่ความฝ่ายหนึ่งกระทำหรือยื่นต่อศาล ด้วยมุ่งหมาย ที่จะเสนอความเห็นต่อศาลในข้อความ ในประเด็นที่ได้ยกขึ้นอ้างใน คำคู่ความ หรือในปัญหาข้อใดที่ศาลจะพึงมีคำสั่ง หรือคำพิพากษา ซึ่งในข้อเหล่านี้คู่ความฝ่ายนั้นเพียงแต่แสดง หรือกล่าวทบทวน หรือ ยืนยัน หรืออธิบายข้อความแห่งคำพยานหลักฐานและปัญหาข้อ กฎหมายและข้อเท็จจริงทั้งปวง คำแถลงการณ์อาจรวมอยู่ในคำคู่ความ

(๗) “**กระบวนพิจารณา**” หมายความว่า การกระทำใดๆ ตามที่ บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายนี้อันเกี่ยวข้องกับคดีซึ่งได้กระทำไปโดย คู่ความในคดีนั้น หรือโดยศาล หรือตามคำสั่งของศาล ไม่ว่าการนั้น จะเป็นโดยคู่ความฝ่ายใดทำต่อศาล หรือต่อคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง หรือ ศาลทำต่อคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือทุกฝ่าย และรวมถึงการส่งคำ คู่ความและเอกสารอื่นๆ ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายนี้

(๘) “การพิจารณา” หมายความว่า กระบวนพิจารณาทั้งหมดในศาลใดศาลหนึ่ง ก่อนศาลนั้นชี้ขาดตัดสิน หรือจำหน่ายคดีโดยคำพิพากษาหรือคำสั่ง

(๙) “การนั่งพิจารณา” หมายความว่า การที่ศาลออกนั่งเกี่ยวกับการพิจารณาคดี เช่น ชี้สองสถาน สืบพยาน ทำการไต่สวน ฟังคำขอต่างๆ และฟังคำแถลงการณ์ด้วยวาจา

(๑๐) “วันสืบพยาน” หมายความว่า วันที่ศาลเริ่มต้นทำการสืบพยาน

(๑๑) “คู่ความ” หมายความว่า บุคคลผู้ยื่นคำฟ้อง หรือถูกฟ้องต่อศาล และเพื่อประโยชน์แห่งการดำเนินกระบวนพิจารณา ให้รวมถึงบุคคลผู้มีสิทธิกระทำการแทนบุคคลนั้นๆ ตามกฎหมาย หรือในฐานะทนายความ

(๑๒) “บุคคลผู้ไร้ความสามารถ” หมายความว่า บุคคลใดๆ ซึ่งไม่มีความสามารถตามกฎหมาย หรือความสามารถถูกจำกัดโดยบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยความสามารถ

(๑๓) “ผู้แทนโดยชอบธรรม” หมายความว่า บุคคลซึ่งตามกฎหมายมีสิทธิที่จะทำการแทนบุคคลผู้ไร้ความสามารถ หรือเป็นบุคคลที่ต้องให้คำอนุญาต หรือให้ความยินยอมแก่ผู้ไร้ความสามารถในอันที่จะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง

*(๑๔) “เจ้าพนักงานบังคับคดี” หมายความว่า เจ้าพนักงานในสังกัดกรมบังคับคดี หรือพนักงานอื่นผู้มีอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ใช้อยู่ในอันที่จะปฏิบัติตามวิธีการที่บัญญัติไว้ในภาค ๔ แห่งประมวลกฎหมายนี้ เพื่อคุ้มครองสิทธิของคู่ความในระหว่างการพิจารณา หรือเพื่อบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง และให้หมายความรวมถึงบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าพนักงานบังคับคดีให้ปฏิบัติการแทน

ลักษณะ ๒

ศาล

หมวด ๑

เขตอำนาจศาล

(มาตรา ๒ ฟ้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจ)

มาตรา ๒ ห้ามมิให้เสนอคำฟ้องต่อศาลใด เว้นแต่

(๑) เมื่อได้พิจารณาถึงสภาพแห่งคำฟ้องและชั้นของศาลแล้วปรากฏว่าศาลนั้นมีอำนาจที่จะพิจารณาพิพากษาคดีนั้นได้ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยพระธรรมนูญศาลยุติธรรม และ

*มาตรา ๑ (๑๔) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๔๘

(๒) เมื่อได้พิจารณาถึงคำฟ้องแล้ว ปรากฏว่าคดีนั้นอยู่ในเขตศาลนั้น ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ว่าด้วยศาลที่จะรับคำฟ้อง และตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กำหนดเขตศาลด้วย

(มาตรา ๓ ฟ้องกรณีมูลคดีเกิดขึ้นในเรือไทย ในอากาศยานไทย ที่อยู่นอกราชอาณาจักร และกรณีจำเลยไม่มีภูมิลำเนาในราชอาณาจักร)

*มาตรา ๓ เพื่อประโยชน์ในการเสนอคำฟ้อง

(๑) ในกรณีที่มีมูลคดีเกิดขึ้นในเรือไทย หรืออากาศยานไทย ที่อยู่นอกราชอาณาจักร ให้ศาลแพ่งเป็นศาลที่มีเขตอำนาจ

(๒) ในกรณีที่จำเลยไม่มีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักร

(ก) ถ้าจำเลยเคยมีภูมิลำเนาอยู่ ณ ที่ใดในราชอาณาจักร ภายในกำหนดสองปี ก่อนวันที่มีการเสนอคำฟ้อง ให้ถือว่าที่นั้นเป็นภูมิลำเนาของจำเลย

(ข) ถ้าจำเลยประกอบ หรือเคยประกอบกิจการทั้งหมด หรือแต่บางส่วนในราชอาณาจักร ไม่ว่าโดยตนเองหรือตัวแทน หรือโดยมีบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นผู้ติดต่อในการประกอบกิจการนั้นในราชอาณาจักร ให้ถือว่าสถานที่ที่ใช้ หรือเคยใช้ประกอบกิจการ หรือติดต่อดังกล่าว หรือสถานที่อันเป็นถิ่นที่อยู่ของตัวแทน หรือของผู้ติดต่อก่อนวันที่มีการเสนอคำฟ้อง หรือภายในกำหนดสองปีก่อนนั้น เป็นภูมิลำเนาของจำเลย

*มาตรา ๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๓๔

(มาตรา ๔ ฟ้องหรือคำร้องต่อศาลที่จำเลยมีภูมิลำเนา หรือต่อศาลที่มูลคดีเกิดขึ้น)

*มาตรา ๔ เว้นแต่จะมีบทบัญญัติเป็นอย่างอื่น

(๑) คำฟ้อง ให้เสนอต่อศาลที่จำเลยมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาล หรือต่อศาลที่มูลคดีเกิดขึ้นในเขตศาล ไม่ว่าจำเลยจะมีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักรหรือไม่

(๒) คำร้องขอ ให้เสนอต่อศาลที่มูลคดีเกิดขึ้นในเขตศาล หรือต่อศาลที่ผู้ร้องมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาล

(มาตรา ๔ ทวิ ฟ้องเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์)

**มาตรา ๔ ทวิ คำฟ้องเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ หรือสิทธิ หรือประโยชน์อันเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ ให้เสนอต่อศาลที่อสังหาริมทรัพย์นั้นตั้งอยู่ในเขตศาล ไม่ว่าจำเลยจะมีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักรหรือไม่ หรือต่อศาลที่จำเลยมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาล

(มาตรา ๔ ตริ ฟ้องนอกจากอสังหาริมทรัพย์ จำเลยไม่มีภูมิลำเนาในราชอาณาจักร และมูลคดีมิได้เกิดในราชอาณาจักร)

**มาตรา ๔ ตริ คำฟ้องอื่นนอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔ ทวิ ซึ่งจำเลยมิได้มีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักรและมูลคดีมิได้เกิดขึ้นใน

*มาตรา ๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๓๔

**มาตรา ๔ ทวิ และมาตรา ๔ ตริ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๓๔

ราชอาณาจักร ถ้าโจทก์เป็นผู้มีสัญชาติไทย หรือมีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักร ให้เสนอต่อศาลแพ่ง หรือต่อศาลที่โจทก์มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาล

คำฟ้องตามวรรคหนึ่ง ถ้าจำเลยมีทรัพย์สินที่อาจถูกบังคับคดีได้ อยู่ในราชอาณาจักร ไม่ว่าจะเป็นการชั่วคราวหรือถาวร โจทก์จะเสนอคำฟ้องต่อศาลที่ทรัพย์สินนั้นอยู่ในเขตศาลก็ได้

(มาตรา ๔ จัดว่า คำร้องขอแต่งตั้งผู้จัดการมรดก)

*มาตรา ๔ จัดว่า คำร้องขอแต่งตั้งผู้จัดการมรดก ให้เสนอต่อศาลที่เจ้ามรดกมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาลในขณะถึงแก่ความตาย

ในกรณีที่เจ้ามรดกไม่มีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักร ให้เสนอต่อศาลที่ทรัพย์สินมรดกอยู่ในเขตศาล

(มาตรา ๔ เบญจ คำร้องเกี่ยวกับนิติบุคคล)

*มาตรา ๔ เบญจ คำร้องขอเพิกถอนมติของที่ประชุม หรือที่ประชุมใหญ่ของนิติบุคคล คำร้องขอเลิกนิติบุคคล คำร้องขอตั้ง หรือถอนผู้ชำระบัญชีของนิติบุคคล หรือคำร้องขออื่นใดเกี่ยวกับนิติบุคคล ให้เสนอต่อศาลที่นิติบุคคลนั้นมีสำนักงานแห่งใหญ่อยู่ในเขตศาล

*มาตรา ๔ จัดว่า และมาตรา ๔ เบญจ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๓๔

(มาตรา ๔ ฉ คำร้องขอเกี่ยวกับทรัพย์สินที่อยู่ในราชอาณาจักร)

*มาตรา ๔ ฉ คำร้องขอเกี่ยวกับทรัพย์สินที่อยู่ในราชอาณาจักร
ก็ดี คำร้องขอที่หากศาลมีคำสั่งตามคำร้องขอนั้นจะเป็นผลให้ต้อง
จัดการ หรือเลิกจัดการทรัพย์สินที่อยู่ในราชอาณาจักรก็ดี ซึ่งมูลคดี
มิได้เกิดขึ้นในราชอาณาจักรและผู้ร้องไม่มีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักร
ให้เสนอต่อศาลที่ทรัพย์สินดังกล่าวอยู่ในเขตศาล

(มาตรา ๕ คำฟ้องหรือคำร้องเสนอต่อศาลได้หลายศาล)

**มาตรา ๕ คำฟ้องหรือคำร้องขอซึ่งอาจเสนอต่อศาลได้
สองศาลหรือกว่านั้น ไม่ว่าจะเป็นเพราะภูมิลำเนาของบุคคลก็ดี เพราะ
ที่ตั้งของทรัพย์สินก็ดี เพราะสถานที่ที่เกิดมูลคดีก็ดี หรือเพราะมีข้อหา
หลายข้อก็ดี ถ้ามูลความแห่งคดีเกี่ยวข้องกัน โจทก์หรือผู้ร้องจะเสนอ
คำฟ้องหรือคำร้องขอต่อศาลใดศาลหนึ่งเช่นว่านั้นก็

*มาตรา ๔ ฉ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๓๔

**มาตรา ๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๓๔

(มาตรา ๖ โอนคดีไปศาลอื่น)

*มาตรา ๖ ก่อนยื่นคำให้การ จำเลยชอบที่จะยื่นคำร้องต่อศาลที่โจทก์ได้ยื่นคำฟ้องไว้ ขอให้โอนคดีไปยังศาลอื่นที่มีเขตอำนาจได้ คำร้องนั้นจำเลยต้องแสดงเหตุที่ยกขึ้นอ้างอิงว่า การพิจารณาคดีต่อไปในศาลนั้นจะไม่สะดวก หรือจำเลยอาจไม่ได้รับความยุติธรรม เมื่อศาลเห็นสมควร ศาลจะมีคำสั่งอนุญาตตามคำร้องนั้นก็ได้

ห้ามมิให้ศาลออกคำสั่งอนุญาตตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่ศาลที่จะรับโอนคดีไปนั้นได้ยินยอมเสียก่อน ถ้าศาลที่จะรับโอนคดีไม่ยินยอม ก็ให้ศาลที่จะโอนคดีนั้นส่งเรื่องให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ชี้ขาดคำสั่งของอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่ยุติ

(มาตรา ๖/๑ โอนคดีไปศาลแพ่ง)

**มาตรา ๖/๑ คดีที่ยื่นฟ้องไว้ต่อศาลชั้นต้นซึ่งไม่ใช่ศาลแพ่ง ก่อนวันชี้สองสถาน หรือก่อนวันสืบพยานไม่น้อยกว่าเจ็ดวันในกรณีที่ไม่มีการชี้สองสถาน หากศาลที่คดีนั้นอยู่ระหว่างพิจารณาเห็นว่า ผลของคดีดังกล่าวอาจกระทบต่อการอนุรักษ์หรือการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม การคุ้มครองผู้บริโภคเป็นส่วนรวม

*มาตรา ๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๓๔

**มาตรา ๖/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๘) พ.ศ. ๒๕๕๘

หรือประโยชน์สาธารณะอย่างอื่นที่สำคัญ และการโอนคดีไปยังศาลแพ่ง จะทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ก็ให้ศาลแจ้งคู่ความทราบและทำความเข้าใจเสนอประธานศาลอุทธรณ์ เพื่อมีคำสั่งให้โอนคดีนั้นไปยังศาลแพ่งได้ คำสั่งของประธานศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด

การโอนคดีตามวรรคหนึ่ง ไม่กระทบกระเทือนถึงกระบวนการพิจารณาที่ได้ดำเนินการไปก่อนที่จะมีคำสั่งให้โอนคดี และให้ถือว่าบรรดากระบวนการพิจารณาที่ได้ดำเนินการไปแล้วนั้นเป็นกระบวนการพิจารณาของศาลแพ่งด้วย เว้นแต่ศาลแพ่งจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

(มาตรา ๗ คำฟ้อง คำร้องเสนอภายหลังเกี่ยวเนื่องกับคดีเดิม)

*มาตรา ๗ บทบัญญัติในมาตรา ๔ มาตรา ๔ ทวิ มาตรา ๔ ตรี มาตรา ๔ จัตวา มาตรา ๔ เบญจ มาตรา ๔ ฉ มาตรา ๕ มาตรา ๖ และมาตรา ๖/๑ ต้องอยู่ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัตินี้

(๑) คำฟ้องหรือคำร้องขอที่เสนอภายหลังเกี่ยวเนื่องกับคดีที่ค้างพิจารณาอยู่ในศาลใด ให้เสนอต่อศาลนั้น

*มาตรา ๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๘) พ.ศ. ๒๕๕๘

* (๒) คำฟ้องหรือคำร้องขอที่เสนอเกี่ยวเนื่องกับการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล ซึ่งคำฟ้องหรือคำร้องขอนั้นจำเป็นต้องมีคำวินิจฉัยของศาลก่อนที่การบังคับคดีจะได้ดำเนินไปได้โดยครบถ้วน และถูกต้องนั้น ให้เสนอต่อศาลที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๗๑

(๓) คำร้องตามมาตรา ๑๐๑ ถ้าได้เสนอคำฟ้องหรือคำร้องขอต่อศาลใดแล้ว ให้เสนอต่อศาลนั้น ในกรณีที่ยังไม่ได้เสนอคำฟ้องหรือคำร้องขอต่อศาลใด ถ้าพยานหลักฐานซึ่งจะเรียกมาสืบหรือบุคคลหรือทรัพย์สินหรือสถานที่ที่จะต้องตรวจอยู่ในเขตศาลใด ให้เสนอต่อศาลนั้น

(๔) คำร้องที่เสนอให้ศาลถอนคืนหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งหรือการอนุญาตที่ศาลได้ให้ไว้ก็ดี คำร้องที่เสนอให้ศาลถอดถอนบุคคลใดจากฐานะที่ศาลได้แต่งตั้งไว้ก็ดี คำร้องที่เสนอให้ศาลมีคำสั่งใดที่เกี่ยวกับการถอนคืนหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งหรือการอนุญาตหรือที่เกี่ยวกับการแต่งตั้งเช่นนั้นก็ดี คำร้องขอหรือคำร้องอื่นใดที่เสนอเกี่ยวเนื่องกับคดีที่ศาลได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งไปแล้วก็ดี ให้เสนอต่อศาลในคดีที่ได้มีคำสั่ง การอนุญาต การแต่งตั้ง หรือคำพิพากษานั้น

* มาตรา ๗ (๒) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓๐) พ.ศ. ๒๕๖๐

(มาตรา ๘ คดีสองเรื่องประเด็นอย่างเดียวกัน เกี่ยวเนื่องกัน อยู่ระหว่างพิจารณาของศาลชั้นต้นต่างศาลกัน)

มาตรา ๘ ถ้าคดีสองเรื่องซึ่งมีประเด็นอย่างเดียวกัน หรือเกี่ยวเนื่องใกล้เคียงกัน อยู่ในระหว่างพิจารณาของศาลชั้นต้นที่มีเขตอำนาจสองศาลต่างกัน และศาลทั้งสองนั้นได้ยกคำร้องทั้งหลายที่ได้ยื่นต่อศาลขอให้คดีทั้งสองได้พิจารณาพิพากษารวมในศาลเดียวกันนั้นเสีย ตราบใดที่ศาลใดศาลหนึ่งยังมิได้พิพากษาคดีนั้นๆ คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องต่ออธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ เพื่อขอให้มีการสั่งให้ศาลใดศาลหนึ่งจำหน่ายคดีซึ่งอยู่ในระหว่างพิจารณานั้นออกเสียจากสารบบความ หรือให้โอนคดีไปยังอีกศาลหนึ่งก็ได้แล้วแต่กรณี

คำสั่งใดๆ ของอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์เช่นว่านี้ให้เป็นที่สุด

(มาตรา ๙ คดีสองเรื่องประเด็นอย่างเดียวกัน เกี่ยวเนื่องกัน ศาลชั้นต้นศาลหนึ่งได้พิพากษาคดีแล้ว)

มาตรา ๙ ในกรณีดังกล่าวในมาตราก่อนหน้านี้ ถ้าศาลใดศาลหนึ่งได้พิพากษาคดีแล้ว และได้มีการยื่นอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษานั้น คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องต่อศาลอุทธรณ์ ขอให้มีการสั่งให้งดการพิจารณาคดีชั้นอุทธรณ์นั้นไว้ก่อนจนกว่าอีกศาลหนึ่งจะได้พิพากษาคดีอีกเรื่องหนึ่งเสร็จแล้วก็ได้ และถ้าได้มีการอุทธรณ์คดีเรื่องหลังนี้ ก็ให้ศาลอุทธรณ์รวมวินิจฉัยคดีทั้งสองนั้น

โดยคำพิพากษาเดียวกัน ถ้าคดีเรื่องหลังนั้นไม่มีอุทธรณ์ ให้บังคับตาม
บทบัญญัติแห่งมาตรา ๑๔๖

(มาตรา ๑๐ ไม่อาจพิจารณาคดีในศาลที่มีเขตอำนาจโดย
เหตุสุดวิสัย)

มาตรา ๑๐ ถ้าไม่อาจดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลชั้นต้นที่มี
เขตศาลเหนือคดีนั้นได้โดยเหตุสุดวิสัย คู่ความฝ่ายที่เสียหาย หรือ
อาจเสียหายเพราะการนั้น จะยื่นคำขอฝ่ายเดียว โดยทำเป็นคำร้องต่อ
ศาลชั้นต้น ซึ่งตนมีภูมิลำเนา หรืออยู่ในเขตศาลในขณะนั้นก็ได้ และ
ให้ศาลนั้นมีอำนาจทำคำสั่งอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่เห็นสมควร เพื่อ
ประโยชน์แห่งความยุติธรรม

หมวด ๒

การคัดค้านผู้พิพากษา

(มาตรา ๑๑ เหตุคัดค้านผู้พิพากษา)

มาตรา ๑๑ เมื่อคดีถึงศาล ผู้พิพากษาคณหนึ่งคนใดในศาลนั้น
อาจถูกคัดค้านได้ในเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) ถ้าผู้พิพากษานั้นมีผลประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องอยู่ในคดี
นั้น

(๒) ถ้าเป็นญาติเกี่ยวข้องกับคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง คือว่าเป็น บุพการี หรือผู้สืบสันดาน ไม่ว่าชั้นใดๆ หรือเป็นพี่น้อง หรือลูกพี่ ลูกน้องนับได้เพียงภายในสามชั้น หรือเป็นญาติเกี่ยวพันทางแต่งงาน นับได้เพียงสองชั้น

(๓) ถ้าเป็นผู้ที่ได้ถูกอ้างเป็นพยานโดยที่ารู้ได้เห็นเหตุการณ์ หรือโดยเป็นผู้เชี่ยวชาญมีความรู้เป็นพิเศษเกี่ยวข้องกับคดีนั้น

(๔) ถ้าได้เป็นหรือเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้แทน หรือได้ เป็นทนายความของคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมาแล้ว

(๕) ถ้าได้เป็นผู้พิพากษานั่งพิจารณาคดีเดียวกันนั้นในศาลอื่น มาแล้ว หรือเป็นอนุญาโตตุลาการมาแล้ว

(๖) ถ้ามีคดีอีกเรื่องหนึ่งอยู่ในระหว่างพิจารณาซึ่งผู้พิพากษา นั้นเอง หรือภริยา หรือญาติทางสืบสายโลหิตตรงขึ้นไป หรือตรงลงมา ของผู้พิพากษานั้นฝ่ายหนึ่ง พัวพันกับคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือ ภริยา หรือญาติทางสืบสายโลหิตตรงขึ้นไป หรือตรงลงมาของคู่ความ ฝ่ายนั้นอีกฝ่ายหนึ่ง

(๗) ถ้าผู้พิพากษานั้นเป็นเจ้าของหรือลูกหนี้ หรือเป็นนายจ้าง ของคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

(มาตรา ๑๒ ศาลที่มีผู้พิพากษาคนเดียวถูกคัดค้าน)

มาตรา ๑๒ เมื่อศาลใดมีผู้พิพากษาแต่เพียงคนเดียว ผู้พิพากษานั้นอาจถูกคัดค้านด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งตามที่กำหนดไว้ในมาตราก่อนนี้ได้ หรือด้วยเหตุประการอื่นอันมีสภาพร้ายแรง ซึ่งอาจทำให้การพิจารณา หรือพิพากษาคดีเสียความยุติธรรมไป

(มาตรา ๑๓ เมื่อมีการคัดค้านผู้พิพากษา ให้งดการพิจารณาคดีไว้จนกว่าจะมีคำชี้ขาดคำคัดค้านผู้พิพากษา)

มาตรา ๑๓ ถ้ามีเหตุที่จะคัดค้านได้อย่างใดอย่างหนึ่งดังที่กล่าวไว้ในสองมาตราก่อนเกิดขึ้นแก่ผู้พิพากษาคนใดหนึ่งในศาล

(๑) ผู้พิพากษานั้นเองจะยื่นคำบอกกล่าวต่อศาล แสดงเหตุที่ตนอาจถูกคัดค้าน แล้วขอถอนตัวออกจากการนั่งพิจารณาคดีนั้นก็ได้

(๒) คู่ความที่เกี่ยวข้องอาจยกข้อคัดค้านขึ้นอ้างโดยทำเป็นคำร้องยื่นต่อศาล แต่ถ้าตนได้ทราบเหตุที่พึงคัดค้านได้ก่อนวันสืบพยาน ก็ให้ยื่นคำร้องคัดค้านเสียก่อนวันสืบพยานนั้น หรือถ้าทราบเหตุที่พึงคัดค้านได้ในระหว่างพิจารณา ก็ให้ยื่นคำร้องคัดค้านไม่ช้ากว่าวันนัดสืบพยานครั้งต่อไป แต่ต้องก่อนเริ่มสืบพยานเช่นนั้น

เมื่อได้ยื่นคำร้องดังกล่าวแล้ว ให้ศาลงดกระบวนการพิจารณาทั้งปวงไว้ก่อนจนกว่าจะได้มีคำชี้ขาดในเรื่องที่คัดค้านนั้นแล้ว แต่ความข้อนี้มีให้ใช้แก่กระบวนการพิจารณาซึ่งจะต้องดำเนินโดยมิชักช้า อนึ่ง กระบวนการพิจารณาทั้งหลายที่ได้ดำเนินไปก่อนได้ยื่นคำร้องคัดค้านก็ดี

และกระบวนการพิจารณาทั้งหลายในคดีที่จะต้องดำเนินโดยมิชักช้า แม้ถึงว่าจะได้ดำเนินไปภายหลังที่ได้ยื่นคำร้องคัดค้านก็ดี เหล่านี้ย่อมสมบูรณ์ไม่เสียไป เพราะเหตุที่ศาลมีคำสั่งยอมฟังคำคัดค้าน เว้นแต่ศาลจะได้กำหนดไว้ในคำสั่งเป็นอย่างอื่น

ถ้าศาลใดมีผู้พิพากษาคณเดียวและผู้พิพากษาคณนั้นถูกคัดค้าน หรือถ้าศาลใดมีผู้พิพากษาหลายคน และผู้พิพากษาทั้งหมดถูกคัดค้าน ให้ศาลซึ่งมีอำนาจสูงกว่าศาลนั้นตามลำดับ เป็นผู้ชี้ขาดคำคัดค้าน

ถ้าศาลใดมีผู้พิพากษาหลายคน และผู้พิพากษาที่มีได้ถูกคัดค้าน รวมทั้งข้าหลวงยุติธรรม ถ้าได้นั่งพิจารณาด้วยมีจำนวนครบที่จะเป็นองค์คณะและมีเสียงข้างมากตามที่กฎหมายต้องการ ให้ศาลเช่นนั้นเป็นผู้ชี้ขาดคำคัดค้าน แต่ในกรณีที่อยู่ในอำนาจของผู้พิพากษาคณเดียว จะชี้ขาดคำคัดค้าน ห้ามมิให้ผู้พิพากษาคณนั้นมีคำสั่งให้ยกคำคัดค้าน โดยผู้พิพากษาอีกคนหนึ่ง หรือข้าหลวงยุติธรรมมิได้เห็นพ้องด้วย

ถ้าศาลใดมีผู้พิพากษาหลายคน และผู้พิพากษาที่มีได้ถูกคัดค้าน แม้จะนับรวมข้าหลวงยุติธรรมเข้าด้วย ยังมีจำนวนไม่ครบที่จะเป็นองค์คณะและมีเสียงข้างมากตามที่กฎหมายต้องการ หรือถ้าผู้พิพากษาคณเดียวไม่สามารถมีคำสั่งให้ยกคำคัดค้านเสียด้วยความเห็นพ้องของผู้พิพากษาอีกคนหนึ่ง หรือข้าหลวงยุติธรรมตามที่บัญญัติไว้ในวรรคก่อน ให้ศาลซึ่งมีอำนาจสูงกว่าศาลนั้นตามลำดับเป็นผู้ชี้ขาดคำคัดค้าน

(มาตรา ๑๔ วินิจฉัยชี้ขาดคำคัดค้านผู้พิพากษา)

มาตรา ๑๔ เมื่อได้มีการร้องคัดค้านขึ้น และผู้พิพากษาที่ถูกคัดค้านไม่ยอมถอนตัวออกจากการนั่งพิจารณาคดี ให้ศาลฟังคำแถลงของคำคู่ความฝ่ายที่เกี่ยวข้องและของผู้พิพากษาที่ถูกคัดค้าน กับทำการสืบพยานหลักฐานที่บุคคลเหล่านั้นได้นำมาและพยานหลักฐานอื่นตามที่เห็นสมควร แล้วออกคำสั่งยอมรับ หรือยกเสียซึ่งคำคัดค้านนั้น คำสั่งเช่นว่านี้ให้เป็นที่สุด

เมื่อศาลที่ผู้พิพากษาแห่งศาลนั้นเองถูกคัดค้าน จะต้องวินิจฉัยชี้ขาดคำคัดค้าน ห้ามมิให้ผู้พิพากษาที่ถูกคัดค้านนั้นนั่งหรือออกเสียงกับผู้พิพากษาอื่นๆ ในการพิจารณาและชี้ขาดคำคัดค้านนั้น

ถ้าผู้พิพากษาคคนใดได้ขอถอนตัวออกจากการนั่งพิจารณาคดีก็ดี หรือศาลได้ยอมรับคำคัดค้านผู้พิพากษาคคนใดก็ดี ให้ผู้พิพากษาคคนอื่นทำการแทน ตามบทบัญญัติในพระธรรมนูญศาลยุติธรรม

หมวด ๓ อำนาจและหน้าที่ของศาล

(มาตรา ๑๕ ห้ามศาลใช้อำนาจนอกเขตศาล)

มาตรา ๑๕ ห้ามมิให้ศาลใช้อำนาจนอกเขตศาล เว้นแต่

(๑) ถ้าบุคคลผู้ที่จะถูกซักถามหรือถูกตรวจ หรือบุคคลผู้เป็นเจ้าของทรัพย์ หรือสถานที่ซึ่งจะถูกตรวจมิได้ยกเรื่องเขตศาลขึ้นคัดค้าน ศาลจะทำการซักถาม หรือตรวจตั้งว่านั่นนอกเขตศาลก็ได้

(๒) ศาลจะออกหมายเรียกคู่ความหรือบุคคลนอกเขตศาลก็ได้ ส่วนการที่จะนำบทบัญญัติมาตรา ๓๑, ๓๓, ๑๐๘, ๑๐๙ และ ๑๑๑ แห่งประมวลกฎหมายนี้และมาตรา ๑๔๗ แห่งกฎหมายลักษณะอาญามาใช้บังคับได้นั้น ต้องให้ศาลซึ่งมีอำนาจในเขตศาลนั้นสลักหลังหมายเสียก่อน

*(๓) หมายบังคับคดีและหมายของศาลที่ออกให้จับและกักขังบุคคลผู้ใดตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ อาจบังคับได้ไม่ว่าในที่ใดๆ

**ในกรณีที่มีการบังคับคดีนอกเขตศาลที่มีอำนาจในการบังคับคดี ให้บังคับตามมาตรา ๒๗๑ วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า

***คดีที่ศาลแพ่งได้รับไว้พิจารณาพิพากษาตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรมหรือที่ได้โอนไปยังศาลแพ่งตามมาตรา ๖/๑ ให้ศาลแพ่งมีอำนาจดำเนินกระบวนการพิจารณาใดๆ นอกเขตศาลได้ตามที่เห็นสมควร

*มาตรา ๑๕ (๓) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๔๒

**มาตรา ๑๕ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓๐) พ.ศ. ๒๕๖๐

***มาตรา ๑๕ วรรคสาม เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๘) พ.ศ. ๒๕๕๘

(มาตรา ๑๖ ศาลแต่งตั้งให้ศาลนอกเขตศาลพิจารณาคดีแทนได้)

มาตรา ๑๖ ถ้าจะต้องทำการซักถาม หรือตรวจ หรือดำเนิน กระบวนพิจารณาใดๆ

(๑) โดยศาลชั้นต้นศาลใด นอกเขตศาลนั้น หรือ

(๒) โดยศาลแพ่งหรือศาลอาญา นอกเขตจังหวัดพระนครและ ธนบุรี หรือโดยศาลอุทธรณ์หรือฎีกา

ให้ศาลที่กล่าวแล้วมีอำนาจที่จะแต่งตั้งศาลอื่นที่เป็นศาลชั้นต้น ให้ทำการซักถามหรือตรวจ ภายในบังคับบทบัญญัติ มาตรา ๑๐๒ หรือ ดำเนินกระบวนพิจารณาแทนได้

(มาตรา ๑๗ พิจารณาคดีตามลำดับเลขหมายสำนวนคดี)

มาตรา ๑๗ คดีที่ได้ยื่นฟ้องไว้ต่อศาลนั้น ให้ศาลดำเนินการไป ตามลำดับเลขหมายสำนวนในสารบบความ เว้นแต่ศาลจะกำหนดเป็นอย่างอื่นเมื่อมีเหตุผลพิเศษ

(มาตรา ๑๘ ศาลมีอำนาจตรวจและสั่งคำคู่ความ)

มาตรา ๑๘ ให้ศาลมีอำนาจที่จะตรวจคำคู่ความที่พนักงาน เจ้าหน้าที่ของศาลได้รับไว้เพื่อยื่นต่อศาล หรือส่งให้แก่คู่ความ หรือ บุคคลใดๆ

*ถ้าศาลเห็นว่าคำคู่ความที่ได้ยื่นไว้ดังกล่าวแล้วนั้น อ่านไม่ออก หรืออ่านไม่เข้าใจ หรือเขียนฟุ่มเฟือยเกินไป หรือไม่มีรายการ ไม่มีลายมือชื่อ ไม่แนบเอกสารต่างๆ ตามที่กฎหมายต้องการ หรือมิได้ชำระหรือวางค่าธรรมเนียมศาลโดยถูกต้องครบถ้วน ศาลจะมีคำสั่งให้คืนคำคู่ความนั้นไปให้ทำมาใหม่ หรือแก้ไขเพิ่มเติม หรือชำระ หรือวางค่าธรรมเนียมศาลให้ถูกต้องครบถ้วน ภายในระยะเวลาและกำหนดเงื่อนไขใดๆ ตลอดจนเรื่องค่าฤชาธรรมเนียมตามที่ศาลเห็นสมควรก็ได้ ถ้ามิได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดของศาลในระยะเวลาหรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ ก็ให้มีคำสั่งไม่รับคำคู่ความนั้น

ถ้าศาลเห็นว่าคำคู่ความที่ได้นำมาขึ้นดังกล่าวข้างต้น มิได้เป็นไปตามเงื่อนไขแห่งกฎหมายที่บังคับไว้ นอกจากที่กล่าวมาในวรรคก่อน และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อเห็นว่าสิทธิของคู่ความ หรือบุคคลซึ่งยื่นคำคู่ความนั้นได้ถูกจำกัดห้ามโดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายเรื่องเขตอำนาจศาล ก็ให้ศาลมีคำสั่งไม่รับ หรือคืนคำคู่ความนั้นไปเพื่อยื่นต่อศาลที่มีเขตอำนาจ

ถ้าไม่มีข้อขัดข้องดังกล่าวแล้ว ก็ให้ศาลจัดแจ้งแสดงการรับคำคู่ความนั้นไว้บนคำคู่ความนั้นเองหรือในที่อื่น

คำสั่งของศาลที่ไม่รับหรือให้คืนคำคู่ความตามมาตรา นี้ ให้อุทธรณ์และฎีกาได้ตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๒๒๗, ๒๒๘ และ ๒๔๗

*มาตรา ๑๘ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๒๗

(มาตรา ๑๙ ศาลมีอำนาจสั่งให้คู่ความมาศาล)

มาตรา ๑๙ ศาลมีอำนาจสั่งได้ตามที่เห็นสมควรให้คู่ความทุกฝ่าย หรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมาศาลด้วยตนเอง ถึงแม้ว่าคู่ความนั้นๆ จะได้มีทนายความว่าต่างแยกต่างอยู่แล้วก็ตามก็ดี อนึ่ง ถ้าศาลเห็นว่าการที่คู่ความมาศาลด้วยตนเองอาจยังให้เกิดความตกลง หรือการประนีประนอมยอมความ ดังที่บัญญัติไว้ในมาตราต่อไปนี้ ก็ให้ศาลสั่งให้คู่ความมาศาลด้วยตนเอง

(มาตรา ๒๐ ศาลมีอำนาจไกล่เกลี่ยคดี)

*มาตรา ๒๐ ไม่ว่าการพิจารณาคดีจะได้ดำเนินไปแล้วเพียงใด ให้ศาลมีอำนาจที่จะไกล่เกลี่ยให้คู่ความได้ตกลงกัน หรือประนีประนอมยอมความกันในข้อที่พิพาทนั้น

(มาตรา ๒๐ ทวิ หลักเกณฑ์การไกล่เกลี่ยคดีของศาลตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา)

**มาตรา ๒๐ ทวิ เพื่อประโยชน์ในการไกล่เกลี่ย เมื่อศาลเห็นสมควรหรือเมื่อคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอ ศาลจะสั่งให้ดำเนินการเป็นการลับเฉพาะต่อหน้าตัวความทุกฝ่ายหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งโดยจะให้มีทนายความอยู่ด้วยหรือไม่ก็ได้

*มาตรา ๒๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๔๒

**มาตรา ๒๐ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๔๒

เมื่อศาลเห็นสมควรหรือเมื่อคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอ ศาลอาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเป็นผู้ประนีประนอม เพื่อช่วยเหลือศาลในการไกล่เกลี่ยให้คู่ความได้ประนีประนอมกัน

*หลักเกณฑ์และวิธีการในการไกล่เกลี่ยของศาล การแต่งตั้งผู้ประนีประนอม รวมทั้งอำนาจ หน้าที่ของผู้ประนีประนอม ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา โดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกา

**ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาตามวรรคสาม เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

(มาตรา ๒๐ ทรี ข้อพิพาทที่สามารถไกล่เกลี่ย ประนีประนอมก่อนฟ้อง)

***มาตรา ๒๐ ทรี ก่อนยื่นฟ้องคดี บุคคลที่จะเป็นคู่ความอาจยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจหากมีการฟ้องคดีนั้น เพื่อขอให้ศาลแต่งตั้งผู้ประนีประนอมทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยให้คู่กรณีที่เกี่ยวข้องได้ตกลงหรือประนีประนอมยอมความกันในข้อที่พิพาท โดยคำร้องนั้นให้ระบุ

*มาตรา ๒๐ ทวิ วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

**มาตรา ๒๐ ทวิ วรรคสี่ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

***มาตรา ๒๐ ทรี เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓๒) พ.ศ. ๒๕๖๓

ชื่อและภูมิลำเนาของคู่กรณีที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งรายละเอียดของข้อพิพาท เมื่อศาลเห็นสมควร ให้ศาลรับคำร้องนั้นไว้แล้วดำเนินการสอบถามความสมัครใจของคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งในการเข้าร่วมการไกล่เกลี่ย หากคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งยินยอมเข้าร่วมการไกล่เกลี่ย ให้ศาลมีอำนาจเรียกคู่กรณีที่เกี่ยวข้องมาศาลด้วยตนเองโดยคู่กรณีจะมีทนายความมาด้วยหรือไม่ก็ได้ และแต่งตั้งผู้ประนีประนอมดำเนินการไกล่เกลี่ยต่อไปโดยให้ความในมาตรา ๒๐ ทวิ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ถ้าคู่กรณีที่เกี่ยวข้องสามารถตกลงหรือประนีประนอมยอมความกันได้ ให้ผู้ประนีประนอมเสนอข้อตกลงหรือสัญญาประนีประนอมยอมความต่อศาล หากศาลพิจารณาแล้วเห็นว่าข้อตกลงหรือสัญญาประนีประนอมยอมความเป็นไปตามเจตนาของคู่กรณี หลักแห่งความสุจริต เป็นธรรม และไม่ฝ่าฝืนต่อกฎหมาย ก็ให้คู่กรณีลงลายมือชื่อในข้อตกลงหรือสัญญาประนีประนอมยอมความนั้น

ในวันทำข้อตกลงหรือสัญญาประนีประนอมยอมความตามวรรคหนึ่งคู่สัญญาอาจร้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาตามยอม พร้อมแสดงเหตุผลความจำเป็นต่อศาล หากศาลเห็นว่ากรณีมีความจำเป็นที่สมควรจะมีคำพิพากษาไปในเวลานั้น ก็ให้ศาลมีคำพิพากษาไปตามข้อตกลงหรือสัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าวได้โดยให้ความในมาตรา ๑๓๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การขอและการดำเนินการตามมาตรานี้ ไม่ต้องเสียค่าขึ้นศาล
ค่าสิ่งของศาลที่ออกตามความในมาตรานี้ให้เป็นที่สุด

เมื่อศาลมีคำสั่งแต่งตั้งผู้ประนีประนอมแล้วแต่การไกล่เกลี่ย
สิ้นสุดลงโดยไม่เป็นผล หากปรากฏว่าอายุความครบกำหนดไปแล้ว
หลังจากยื่นคำร้องหรือจะครบกำหนดภายในหกสิบวันนับแต่วันที่การ
ไกล่เกลี่ยสิ้นสุดลง ให้อายุความขยายออกไปอีกหกสิบวันนับแต่วันที่
การไกล่เกลี่ยสิ้นสุดลง

(มาตรา ๒๑ คู่ความเสนอคำขอ หรือคำแถลงต่อศาล)

มาตรา ๒๑ เมื่อคู่ความฝ่ายใดเสนอคำขอ หรือคำแถลงต่อศาล

(๑) ถ้าประมวลกฎหมายนี้มีได้บัญญัติว่า คำขอหรือคำแถลง
จะต้องทำเป็นคำร้อง หรือเป็นหนังสือ ก็ให้ศาลมีอำนาจที่จะยอมรับ
คำขอหรือคำแถลงที่คู่ความได้ทำในศาลด้วยวาจาได้ แต่ศาลต้องจด
ข้อความนั้นลงไว้ในรายงาน หรือจะกำหนดให้คู่ความฝ่ายนั้นยื่นคำขอ
โดยทำเป็นคำร้อง หรือยื่นคำแถลงเป็นหนังสือก็ได้ แล้วแต่ศาลจะเห็น
สมควร

(๒) ถ้าประมวลกฎหมายนี้มีได้บัญญัติไว้ว่า คำขออันใดจะ
ทำได้แต่ฝ่ายเดียว ห้ามมิให้ศาลทำคำสั่งในเรื่องนั้นๆ โดยมีให้คู่ความ
อีกฝ่ายหนึ่ง หรือคู่ความอื่นๆ มีโอกาสคัดค้านก่อน แต่ทั้งนี้ต้องอยู่ใน
บังคับแห่งบทบัญญัติของประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยการขาดนัด

(๓) ถ้าประมวลกฎหมายนี้บัญญัติไว้ว่า คำขออันใดอาจทำได้
แต่ฝ่ายเดียวแล้ว ให้ศาลมีอำนาจที่จะฟังคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งหรือ
คู่ความอื่นๆ ก่อนออกคำสั่งในเรื่องนั้นๆ ได้ เว้นแต่ในกรณีที่คำขอนั้น
เป็นเรื่องขอหมายเรียกให้ให้การ หรือเพื่อยึด หรืออายัดทรัพย์สินก่อน

คำพิพากษา หรือเพื่อให้ออกหมายบังคับ หรือเพื่อจับหรือกักขังจำเลย หรือลูกหนี้ตามคำพิพากษา

(๔) ถ้าประมวลกฎหมายนี้มีได้บัญญัติไว้ว่าศาลต้องออกคำสั่งอนุญาตตามคำขอที่ได้เสนอต่อศาลนั้นโดยไม่ต้องทำการไต่สวนแล้ว ก็ให้ศาลมีอำนาจทำการไต่สวนได้ตามที่เห็นสมควรก่อนมีคำสั่งตามคำขอนั้น

ในกรณีเรื่องใดที่ศาลอาจออกคำสั่งได้เอง หรือต่อเมื่อคู่ความมีคำขอ ให้ใช้บทบัญญัติอนุมาตรา (๒), (๓) และ (๔) แห่งมาตรานี้บังคับ

ในกรณีเรื่องใดที่คู่ความไม่มีอำนาจขอให้ศาลมีคำสั่ง แต่หากศาลอาจมีคำสั่งในกรณีเรื่องนั้นได้เอง ให้ศาลมีอำนาจภายในบังคับบทบัญญัติแห่งมาตรา ๑๐๓ และ ๑๘๑ (๒) ที่จะดฟังคู่ความ หรือดทำการไต่สวนก่อนออกคำสั่งได้

(มาตรา ๒๒ การคำนวณระยะเวลาตามที่กฎหมายนี้ (ป.วิ.พ.) หรือที่ศาลกำหนดได้)

มาตรา ๒๒ กำหนดระยะเวลาทั้งปวงไม่ว่าที่กฎหมายกำหนดไว้ หรือที่ศาลเป็นผู้กำหนดก็ดี เพื่อให้ดำเนินหรือมิให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาใดๆ ก่อนสิ้นระยะเวลานั้น ให้ศาลคำนวณตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยระยะเวลา

(มาตรา ๒๓ ศาลมีอำนาจขยาย หรือย่อระยะเวลาตามที่กฎหมายนี้ (ป.วิ.พ.) หรือที่ศาลกำหนดได้)

มาตรา ๒๓ เมื่อศาลเห็นสมควร หรือมีคู่ความฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้อง ให้ศาลมีอำนาจที่จะออกคำสั่งขยายหรือย่อระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายนี้ หรือตามที่ศาลได้กำหนดไว้ หรือระยะเวลาที่เกี่ยวข้องด้วยวิธีพิจารณาความแพ่งอันกำหนดไว้ในกฎหมายอื่น เพื่อให้ดำเนิน หรือมิให้ดำเนินกระบวนการวิธีพิจารณาใดๆ ก่อนสิ้นระยะเวลานั้น แต่การขยายหรือย่อเวลาเช่นว่านี้ให้พึงทำได้ต่อเมื่อมีพฤติการณ์พิเศษ และศาลได้มีคำสั่ง หรือคู่ความมีคำขอขึ้นมาก่อนสิ้นระยะเวลานั้น เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุสุดวิสัย

(มาตรา ๒๔ ขั้ขาดปัญหาข้อกฎหมาย)

มาตรา ๒๔ เมื่อคู่ความฝ่ายใดยกปัญหาข้อกฎหมายขึ้นอ้าง ซึ่งถ้าหากได้วินิจฉัยให้เป็นคุณแก่ฝ่ายนั้นแล้ว จะไม่ต้องมีการพิจารณาคดีต่อไปอีก หรือไม่ต้องพิจารณาประเด็นสำคัญแห่งคดีบางข้อ หรือถึงแม้จะดำเนินการพิจารณาประเด็นข้อสำคัญแห่งคดีไป ก็ไม่ทำให้ได้ความชัดเจนอีกแล้ว เมื่อศาลเห็นสมควรหรือเมื่อคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีคำขอให้ศาลมีอำนาจที่จะมีคำสั่งให้มีผลว่าก่อนดำเนินการพิจารณาต่อไป ศาลจะได้พิจารณาปัญหาข้อกฎหมายเช่นว่านี้แล้ววินิจฉัยชี้ขาดเบื้องต้นในปัญหานั้น

ถ้าศาลเห็นว่าคำวินิจฉัยชี้ขาดเช่นนี้จะทำให้คดีเสร็จไปได้ ทั้งเรื่องหรือเฉพาะแต่ประเด็นแห่งคดีบางข้อ ศาลจะวินิจฉัยชี้ขาด ปัญหาที่กล่าวแล้วและพิพากษาคดีเรื่องนั้น หรือเฉพาะแต่ประเด็นที่เกี่ยวข้องไปโดยคำพิพากษาหรือคำสั่งฉบับเดียวกันก็ได้

คำสั่งใดๆ ของศาลที่ได้ออกตามมาตรานี้ ให้อุทธรณ์และฎีกาได้ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๒๗, ๒๒๘ และ ๒๔๗

(มาตรา ๒๕ ศาลสั่งวิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษา และการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง)

มาตรา ๒๕ ถ้าคู่ความฝ่ายใดยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้อง ให้ศาลสั่งกำหนดวิธีการอย่างใดๆ ที่บัญญัติไว้ในภาค ๔ เพื่อคุ้มครองสิทธิของคู่ความในระหว่างการพิจารณาหรือเพื่อบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้ศาลมีคำสั่งอนุญาต หรือยกคำขอนั้นเสียโดยไม่ชักช้า

ถ้าในเวลาที่ยื่นคำขอนั้นศาลจะชี้ขาดคดีได้อยู่แล้ว ศาลจะวินิจฉัยคำขอนั้นในคำพิพากษา หรือในคำสั่งชี้ขาดคดีก็ได้

(มาตรา ๒๖ ให้ศาลจดคำสั่งและคำคัดค้านของคู่ความไว้ในรายงาน)

มาตรา ๒๖ ถ้าศาลได้ตั้งข้อถาม หรือออกคำสั่งหรือชี้ขาด เกี่ยวด้วยการดำเนินคดีเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งในคดีเรื่องนั้นคัดค้านข้อถามหรือคำสั่ง หรือคำชี้ขาดนั้นว่าไม่ชอบด้วยกฎหมาย ก่อนที่ศาลจะดำเนินคดีต่อไป ให้ศาลจดข้อถามหรือ

คำสั่ง หรือคำชี้ขาดที่ถูกคัดค้านและสภาพแห่งการคัดค้านลงไว้ใน รายงาน แต่ส่วนเหตุผลที่ผู้คัดค้านยกขึ้นอ้างอิงนั้นให้ศาลใช้ดุลพินิจ จดลงไว้ในรายงานหรือกำหนดให้คู่ความฝ่ายที่คัดค้านยื่นคำแถลงเป็น หนังสือเพื่อรวมไว้ในสำนวน

(มาตรา ๒๗ การพิจารณาที่ผิดระเบียบ)

มาตรา ๒๗ ในกรณีที่มิได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวล กฎหมายนี้ในข้อที่มุ่งหมายจะยังให้การเป็นไปด้วยความยุติธรรม หรือ ที่เกี่ยวข้องความสงบเรียบร้อยของประชาชนในเรื่องการเขียนและ การยื่น หรือการส่งคำคู่ความหรือเอกสารอื่นๆ หรือในการพิจารณาคดี การพิจารณาพยานหลักฐาน หรือการบังคับคดี เมื่อศาลเห็นสมควร หรือเมื่อคู่ความฝ่ายที่เสียหายเนื่องจากการที่มิได้ปฏิบัติเช่นนั้นยื่น คำขอโดยทำเป็นคำร้อง ให้ศาลมีอำนาจที่จะสั่งให้เพิกถอนการพิจารณา ที่ผิดระเบียบนั้นเสียทั้งหมดหรือบางส่วน หรือสั่งแก้ไขหรือมีคำสั่งใน เรื่องนั้นอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ศาลเห็นสมควร

ข้อค้านเรื่องผิดระเบียบนั้น คู่ความฝ่ายที่เสียหายอาจยกขึ้น กล่าวได้ไม่ว่าในเวลาใดๆ ก่อนมีคำพิพากษา แต่ต้องไม่ช้ากว่าแปดวัน นับแต่วันที่คู่ความฝ่ายนั้นได้ทราบข้อความหรือพฤติการณ์อันเป็นมูล แห่งข้ออ้างนั้น แต่ทั้งนี้คู่ความฝ่ายนั้นต้องมีได้ดำเนินการอันใดขึ้นใหม่ หลังจากที่ได้ทราบเรื่องผิดระเบียบแล้ว หรือต้องมีได้ให้สัตยาบันแก่ การผิดระเบียบนั้นๆ

ถ้าศาลสั่งให้เพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบใดๆ อันมิใช่เรื่องเกี่ยวกับความละเอียด ไม่ดำเนินกระบวนการพิจารณาเรื่องนั้นภายในระยะเวลาซึ่งกฎหมายหรือศาลกำหนดไว้ เพียงเท่านั้นไม่เป็นการตัดสิทธิคู่ความฝ่ายนั้น ในอันที่จะดำเนินกระบวนการพิจารณานั้นๆ ใหม่ให้ถูกต้องตามที่กฎหมายบังคับ

(มาตรา ๒๘ การพิจารณาคดีร่วมกัน และการโอนคดี)

มาตรา ๒๘ ถ้ามีคดีหลายเรื่องค้างพิจารณาอยู่ในศาลเดียวกัน หรือในศาลชั้นต้นสองศาลต่างกัน และคู่ความทั้งหมดหรือแต่บางฝ่ายเป็นคู่ความรายเดียวกัน กับทั้งการพิจารณาคดีเหล่านั้นถ้าได้รวมกันแล้วจะเป็นการสะดวก หากศาลนั้นหรือศาลหนึ่งศาลใดเหล่านั้นเห็นสมควรให้พิจารณาคดีร่วมกัน หรือหากคู่ความทั้งหมดหรือแต่บางฝ่ายมีคำขอให้พิจารณาคดีร่วมกันโดยแถลงไว้ในคำให้การหรือทำเป็นคำร้องไม่ว่าในเวลาใดๆ ก่อนมีคำพิพากษา เมื่อศาลได้ฟังคู่ความทุกฝ่ายแห่งคดีนั้นๆ แล้วถ้าศาลเป็นที่พอใจว่าคดีเหล่านั้นเกี่ยวเนื่องกัน ก็ให้ศาลมีอำนาจออกคำสั่งให้พิจารณาคดีเหล่านั้นรวมกัน

ถ้าจะโอนคดีมาจากอีกศาลหนึ่งหรือโอนคดีไปยังอีกศาลหนึ่งที่มีเขตอำนาจเหนือคดีนั้น ศาลจะมีคำสั่งก่อนที่ได้รับความยินยอมของอีกศาลหนึ่งนั้นไม่ได้ แต่ถ้าศาลที่จะรับโอนคดีไม่ยินยอม ก็ให้ศาลที่จะโอนคดีนั้นส่งเรื่องให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ชี้ขาด คำสั่งของอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สิ้นสุด

(มาตรา ๒๙ ฟ้องหลายข้อหา แยกพิจารณาคดีเป็นเรื่องๆ ไป)

มาตรา ๒๙ ถ้าคดีที่ฟ้องกันนั้นมีข้อหาหลายข้อด้วยกันและศาลเห็นว่าข้อหาข้อหนึ่งข้อใดเหล่านั้นมิได้เกี่ยวข้งกันกับข้ออื่นๆ เมื่อศาลเห็นสมควร หรือเมื่อคู่ความผู้มีส่วนได้เสียได้ยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้อง ให้ศาลมีคำสั่งให้แยกคดีเสียโดยเร็ว ถ้าโจทก์ประสงค์จะให้พิจารณาข้อหาเหล่านั้นต่อไป ก็ให้ศาลดำเนินการพิจารณาคดีไปเสมือนหนึ่งว่าเป็นคดีอีกเรื่องหนึ่งต่างหาก โดยมีเงื่อนไขที่ศาลจะกำหนดไว้ตามที่เห็นสมควร

ถ้าคดีที่ฟ้องกันนั้นมีข้อหาหลายข้อ และศาลเห็นว่าหากแยกพิจารณาข้อหาทั้งหมดหรือข้อใดข้อหนึ่งออกจากกันแล้ว จะทำให้การพิจารณาข้อหาเหล่านั้นสะดวก ไม่ว่าเวลาใดๆ ก่อนมีคำพิพากษา เมื่อศาลเห็นสมควรหรือเมื่อคู่ความผู้มีส่วนได้เสียยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้อง และเมื่อศาลได้ฟังคู่ความทุกฝ่ายแล้ว ให้ศาลมีอำนาจสั่งแยกข้อหาเหล่านั้นทั้งหมด หรือแต่ข้อใดข้อหนึ่งออกพิจารณาต่างหากเป็นเรื่องๆ ไป

(มาตรา ๓๐ ศาลออกข้อกำหนด เพื่อรักษาความเรียบร้อยในศาล)

มาตรา ๓๐ ให้ศาลมีอำนาจออกข้อกำหนดใดๆ แก่คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือแก่บุคคลภายนอกที่อยู่ต่อหน้าศาลตามที่เห็นจำเป็น เพื่อรักษาความเรียบร้อยในบริเวณศาลและเพื่อให้กระบวนการพิจารณาดำเนินไปตามเที่ยงธรรมและรวดเร็ว อำนาจเช่นว่านี้ให้

รวมถึงการสั่งห้ามคู่ความมิให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาในทางก่อความรำคาญ หรือในทางประวิงให้ชักช้า หรือในทางฟุ่มเฟือยเกินสมควร

(มาตรา ๓๑ ละเมิดอำนาจศาล)

*มาตรา ๓๑ ผู้ใดกระทำการอย่างใด ๆ ดังกล่าวต่อไปนี้ ให้ถือว่ากระทำผิดฐานละเมิดอำนาจศาล

(๑) ขัดขึ้นไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของศาลตามมาตรา ก่อนอันว่าด้วยการรักษาความเรียบร้อย หรือประพฤติดินไม่เรียบร้อยในบริเวณศาล

** (๒) เมื่อได้มีคำร้องและได้รับอนุญาตจากศาลให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล ตามมาตรา ๑๕๖/๑ แล้ว ปรากฏว่าได้แสดงข้อเท็จจริงหรือเสนอพยานหลักฐานอันเป็นเท็จต่อศาลในการไต่สวนคำร้องขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล

(๓) เมื่อรู้ว่าจะมีการส่งคำคู่ความหรือส่งเอกสารอื่นๆ ถึงตนแล้วจงใจไปเสียให้พ้น หรือหาทางหลีกเลี่ยงที่จะไม่รับคำคู่ความหรือเอกสารนั้นโดยสถานอื่น

*มาตรา ๓๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๔๙๙

**มาตรา ๓๑ (๒) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

(๔) ตรวจเอกสารทั้งหมดหรือฉบับใดฉบับหนึ่งซึ่งอยู่ในสำนวนความ หรือคัดเอาสำเนาเอกสารเหล่านั้นไป โดยฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติมาตรา ๕๔

*(๕) ขัดขึ้นไม่มาศาล เมื่อศาลได้มีคำสั่งตามมาตรา ๑๙ หรือเมื่อมีหมายเรียกภูกันนี้ตามคำพิพากษา หรือบุคคลอื่นตามมาตรา ๒๗๗

(มาตรา ๓๒ ละเมิดอำนาจโดยหนังสือพิมพ์ หรือสิ่งพิมพ์)

มาตรา ๓๒ ผู้ใดเป็นผู้ประพันธ์ บรรณาธิการ หรือผู้พิมพ์โฆษณาซึ่งหนังสือพิมพ์ หรือสิ่งพิมพ์อันออกโฆษณาต่อประชาชน ไม่ว่าบุคคลเหล่านั้นจะรู้ถึงซึ่งข้อความหรือการออกโฆษณาแห่งหนังสือพิมพ์ หรือสิ่งพิมพ์เช่นนั้นหรือไม่ ให้ถือว่าได้กระทำผิดฐานละเมิดอำนาจศาลในกรณีอย่างใดอย่างหนึ่งในสองอย่าง ดังจะกล่าวต่อไปนี้

(๑) ไม่ว่าเวลาใดๆ ถ้าหนังสือพิมพ์หรือสิ่งพิมพ์เช่นว่ามานั้นได้กล่าวหรือแสดงไม่ว่าโดยวิธีใดๆ ซึ่งข้อความหรือความเห็นอันเป็นการเปิดเผยข้อเท็จจริง หรือพฤติการณ์อื่นๆ แห่งคดี หรือกระบวนการพิจารณาใดๆ แห่งคดี ซึ่งเพื่อความเหมาะสมหรือเพื่อคุ้มครองสาธารณประโยชน์ ศาลได้มีคำสั่งห้ามการออกโฆษณาสิ่งเหล่านั้น ไม่ว่าโดยวิธีเพียงแต่สั่งให้พิจารณาโดยไม่เปิดเผย หรือโดยวิธีห้ามการออกโฆษณาโดยชัดแจ้ง

*มาตรา ๓๑ (๕) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓๐) พ.ศ. ๒๕๖๐

(๒) ถ้าหนังสือพิมพ์หรือสิ่งพิมพ์ได้กล่าวหรือแสดงไม่ว่าโดยวิธีใดๆ ในระหว่างการศึกษาแห่งคดีไปจนมีคำพิพากษาเป็นที่สุด ซึ่งข้อความหรือความเห็นโดยประสงค์จะให้มื่ออิทธิพลเหนือความรู้สึกของประชาชน หรือเหนือศาล หรือเหนือคู่ความ หรือเหนือพยานแห่งคดี ซึ่งพอเห็นได้ว่าจะทำให้การพิจารณาคดีเสียความยุติธรรมไป เช่น

ก. เป็นการแสดงผิดจากข้อเท็จจริงแห่งคดี หรือ

ข. เป็นรายงานหรือย่อเรื่องหรือวิภาค ซึ่งกระบวนพิจารณาแห่งคดีอย่างไม่เป็นกลางและไม่ถูกต้อง หรือ

ค. เป็นการวิภาคโดยไม่เป็นธรรม ซึ่งการดำเนินคดีของคู่ความ หรือคำพยานหลักฐาน หรือนิสัยความประพฤติของคู่ความ หรือพยาน รวมทั้งการแถลงข้อความอันเป็นการเสื่อมเสียต่อชื่อเสียงของคู่ความหรือพยาน แม้ถึงว่าข้อความเหล่านั้นจะเป็นความจริง หรือ

ง. เป็นการชักจูงให้เกิดมีคำพยานเท็จ

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ให้นำวิเคราะห์ศัพท์ทั้งปวงในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการพิมพ์ พุทธศักราช ๒๔๗๖ มาใช้บังคับ

(มาตรา ๓๓ บทลงโทษฐานละเมิดอำนาจศาล)

มาตรา ๓๓ ถ้าคู่ความฝ่ายใดหรือบุคคลใดกระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลใด ให้ศาลนั้นมื่ออำนาจสั่งลงโทษโดยวิธีใดวิธีหนึ่ง หรือทั้งสองวิธี ดังจะกล่าวต่อไปนี้ คือ

(ก) ไล่ออกจากบริเวณศาล หรือ

(ข) ให้ลงโทษจำคุก หรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ